

Iraakse taxichauffeurs

L. Polman

Googel op de zoekterm 'Iraakse opstandelingen' en u krijgt 174.000 hits. 'Iraakse burgerslachtoffers' scoren 117.000 hits. Typ 'Iraakse taxichauffeurs' in het google-balkje en klabang! 7.710.000 hits! Hoe werden taxichauffeurs sleutelfiguren in de Iraakse oorlog? Heeft hun schaarste ermee te maken? Taxirijden is riskant in Irak. Bij wie nog durven, schijnen op z'n minst uitslag in de nek en in ergere gevallen hartklachten en diabetes toe te slaan, van pure stress. In elke straat of steeg kunnen taxi's een vuurgevecht tussen mafioso en opstandelingen binnenrijden en na iedere volgende bocht kan er iets ontploffen: een markt of plein, of de taxi zelf.

Zelfmoordterroristen maken graag van taxi's gebruik. Ze geven aan nietsvermoedende bestuurders hun bestemming op en als het voertuig doel nadert drukken ze op de knop. Op autowegen buiten de stad zijn het struikrovers en kidnappers die de jeuk in chauffeurshalzen doen opvlammen. Tussen Suleymania in Kurdistan en Bagdad rijdt nog een legertje van ongeveer 250 taxichauffeurs op en neer. De meesten tegen heug en meug. De rit is de goedkoopste waar taxichauffeurs zich op kunnen 'inkopen' en duurt een volle dag. Of je het haalt of niet, valt niet te voorspellen. Met tien tot vijftien ontvoeringen per dag is Irak – gekeken naar het aantal ontvoeringen per hoofd van de bevolking – koploper.

Ook internationale media maken naar hartenlust gebruik van Iraakse taxichauffeurs. Zelf de straat op om onderzoek te doen, vinden de meeste journalisten te gevaarlijk. Ze maken van taxichauffeurs hun barometers. Ze vragen een chauffeur hoeveel klanten hij scoort op een dag en of dat er vroeger meer waren, en weten dan ongeveer hoe 's lands economie erbij hangt. Ze informeren bij een soennitische chauffeur of hij alweer een ritje naar een sjii'itische wijk aandurft, en bij een sjii'iet of hij bereid is een soennitische klant naar huis te rijden, en weten of de *surge* in Amerikaanse troepenaantallen het gewenste effect van grotere veiligheid heeft gesorteerd. Buitenlandse militairen in Irak spannen taxichauffeurs ook graag voor hun

kar. Via taxirijders geven ze boodschappen aan *insurgents* door. Op internet circuleert een gefilmd voorbeeldje. Een *US Marine* bij een wegblokkade buiten Bagdad houdt een gebutste Iraakse taxi aan. 'We vervelen ons dood,' knauwt de militair. 'Ga tegen de *insurgents* zeggen dat ze moeten komen om met ons te spelen.' De chauffeur belooft het, waarop de militair hem uitwuift met: 'Denk erom: altijd je riem om, nooit met een schaar spelen en je melk opdrinken!'

Maar als geen ander, heeft ex-premier van Groot-Brittannië Blair een Iraakse taxichauffeur weten te gebruiken. In december jl. werd bekend dat de bron van de zogenoemde '45 minuten-claim' (Saddam Hussein zou binnen 45 minuten massavernietigingswapens tegen 'ons' kunnen ontketenen) zo'n taxirijder geweest is. De man had een gesprek tussen klanten op zijn achterbank, twee Iraakse commandanten, afgeluisterd en wat hij hoorde doorgebriefd aan de Britse M16. In september 2002 presenteerde Blair dat 'onthullende feit' als bewijs dat de aanval op Irak écht nodig was. De taxichauffeur noemde hij niet. De bron was volgens de premier een 'hoge Iraakse militairen in vergadering'. In december jl. bekende Blair alles, maar hij zei erbij dat het niks uitmaakte. Ook al was het niet waar, van die 45 minuten, de oorlog tegen Saddam zou tóch zijn gevoerd. Voor 'ons' was Saddam dan misschien niet direct gevaarlijk, maar met zijn inzet van chemische wapens tegen zijn eigen volk was hij dat voor de regio wel.

De chauffeur in Blairs verhaal gaat de annalen in als 'The taxidriver who drove us to war' – een oorlog die honderdduizenden levens heeft gekost. Maar de ziel treft geen blaam. Het besluit om Irak binnen te vallen was allang genomen toen hij zijn roddel aan M16 doorfluisterde. Dat die 45 minuten flauwekul waren, wist M16 al. De speurtocht naar Saddams massavernietigingswapens had in september 2002 al bijna een miljard dollar gekost en ze waren niet gevonden. We kijken hier gewoon naar het zoveelste voorbeeld van waar je een Iraakse taxichauffeur zoal voor kunt gebruiken. ■